

Ajankohtaista kiertotaloudesta ja jätehuollosta

Anna-Maija Pajukallio

Jätealan yhteistyöryhmä 8.9.2023

EU

Vireillä Espanjan pj-kaudella

Uusi komissio

HUOM: Erilliset esitykset jätedirektiivin muuttamisesta ja ajoneuvojen kierrättämisestä koskevasta asetusehdotuksesta

EU-aloitteiden eteneminen Espanjan kaudella

- [EU:n akkuasetus EU 2023/1542](#) voimassa 17.8.2023 alkaen
- Jätteen siirtoasetus – toinen trilogi 21.9.2023
- SER-direktiivin muutosehdotus **7.2.2023** COM(2023) 63 final [WEEE](#) – trilogissa?
- Vihreät väittämät (direktiiviehdotus) – näillä näkymin vain yksi työryhmäkokous ES-kaudella?
- Kiertotaloutta liipaten?
  - Tahattomat mikromuovipäästöt - odotettavissa syyskuussa
  - Maaperän terveyttä koskeva säädös 5.7. – U-kirjeen valmistelu käynnissä
- Jätepuitedirektiivin muutosehdotus (tekstiilit ja elintarvikkejät) – oma esitys
- Autojen kiertotaloutta koskeva asetusehdotus – oma esitys

• **PPWR eli pakkaus- ja pakkausjäteasetus**

- YM:n sidosryhmätilaisuus 29.8.2023
- Neuvostossa
  - käsittely jatkuu neuvoston ympäristötyöryhmässä
  - FI-vaikuttamisen paikkoja mm,
    - tuottajavastuuta koskevat ehdotukset riittävän yleisiä mahdollistaen toimivien järjestelmien säilymisen
    - kierrätetyn muovin käyttöosuusvelvoite - mahdollisuus ottaa huomioon biopohjaisten muovien käyttö tavoitetta arvioitaessa
    - uudelleenkäytön tavoitetasojen ja poikkeamatarpeiden tarkempi arviointi
- Euroopan parlamentissa
  - parlamentin äänestys muutosehdotuksista ilmeisesti vasta loka-marraskuussa

Komission kausi on päättymässä

- Parlamenttivaalit kesäkuussa 2024
- Kiertotalouden toimintasuunnitelman (CEAP) toimia saatellaan loppuun ja komissio virittäytyy uuteen
  - Komission kiertotaloussuunnitelmat seuraavalle kaudelle?
- Belgia pj:nä kevätkaudella – kunnianhimoa kiertotalouden osalta

HO:n toteuttaminen - nostoja kiertotaloudesta

luonnostelua

Kiertotaloustoimien ja -markkinoiden edistäminen ja toimeenpano (voi muuttua)

- Lukuisia HO-kirjauksia: kierrätysmateriaalien käytön lisääminen ja toimivat markkinat, fossiilitalouden ratkaisujen korvaaminen, biopohjaisten ja biohajoavien materiaalien erilliskeräys ja hyödyntäminen, uudelleenkäytön edistäminen, omavaraisuuden tehostaminen, elinkaariajattelu, lainsäädännön kehittämien jäte- , tuote- ja kemikaalisäätelyn rajapinnoilla
- *toimeenpanoa mm.*
  - EU:n kiertotaloussäätelyyn vaikuttaminen ja täytäntöönpano, kiertotalousmarkkinat
  - jätelaista kiertotalouslaki; kiertotalouden sääntelyn esteiden purkaminen
  - strategisen kiertotalousohjelman toteuttaminen (erityisesti skenaariotyö ja vapaaehtoinen sitoumus, KiSu ja Circular Design –ohjelma)
  - muovitiekartan toimeenpano
  - lakisäateisen valtakunnallisen jätesuunnitelman vahvistaminen ja toimeenpano (päivitys 2026, kiertotalousohjelma, joka yhdistäisi kiertotalousohjelman ja jätesuunnitelman?)

EU-TYÖ

- Kiertotalouden toimintasuunnitelman YM:n vastuulla olevien aloitteiden neuvottelut ja kansallinen täytäntöönpano HO-kirjaukset huomioiden
  - jätteensiirtoasetus, pakkaus- ja pakkausjäteasetus, ympäristöväittämät, sähkö- ja elektroniikkaromuja koskeva direktiivi, jättepuitedirektiivi/tekstiilit ja elintarvikejäte, autojen kiertotaloutta koskeva asetus, akkuasetus (siirtymässä täytäntöönpanoon)
  - EU-tason kierrätysmateriaalien käyttösuusvelvoitteet yleistyvät
- Tapahtuu myös RYMOssa (rakennustuoteasetus) ja TEMissä (ekosuunnitteluasetus ja kriittisiä raaka-aineita koskevat aloitteet)

- Tulevan komission kiertotaloustyöhön vaikuttaminen.

KANSALLINEN SÄÄDÖSTYÖ

• Jätelaista kiertotalouslaki

- suunnittelu käynnistymässä
- laajapohjainen työryhmä (2024-2025?) – voimakas kehittämisenäkökulma (fokus pois yhdyskuntajätteestä)
- tarkastelussa mm. kiertotaloutta kuvaavien tavoitteiden asettaminen, kiertotalousmarkkinoiden avaaminen, elinkaarinäkökulman vahvistaminen, jäte-, tuote- ja kemikaalisäädännön suhteet, valtakunnallista jätesuunnitelmaa koskevan sääntelyn kehittäminen (kiertotalousnäkökulma), uudelleen käytön roolin vahvistaminen, kiertotalousohjelman arvioinnin nostot
- komission kiertotaloussuunnitelman aloitteiden (pakkaus- ja pakkausjätesäätely, akut, tekstiilit, elintarvikejätteet jne.) toimeenpano [Voidaan joutua toteuttamaan osin omina hallituksen esityksinä]

• Uusiomateriaalien tuotteistamista koskevan päätöksentekomenettelyn sujuvoittaminen (tavoitteena HE keväällä 2024) + jätelajikohtaiset jätteeksi luokittelun päättymistä koskevat asetukset

• Kaivannaisjätesäätelyn kehittäminen ml kiertotalousnäkökulma (tavoitteena HE2025)

- Lisäksi VM:n kanssa yhteistyössä jäteveropohjan laajentamista koskeva selvitystyö (jäteverolaki)

Jätelakiin liittyvät kirjaukset ja toimet

ASUMISESSA SYNTYVÄ JÄTE

- Kuntien vastuun rajaaminen kotitalousjätteisiin. Samalla toteutetaan jätelain ”korjaussarja” eli toimeenpanon myötä ilmenneet akuutit muutostarpeet
  - Nopea käynnistys, valmistelu virkatyönä sidosryhmien kanssa keskustellen; tavoitteena HE keväällä
  - Hyödynnetään mm. jätelain tulkintaohjeluonnoksesta (JOPAS) saatuja kommenttien ja käytyjä keskusteluja
    - JOPAS-oppaan tarve punninnassa

KILPAILUNEUTRALITEETIIN LIITTYVÄ KEHITYSTYÖ - TOTEUTETAAN SYNKRONISSA TEMIN HANKINTALAIN UUDISTUSTYÖN KANSSA

- Kirjaukset koskien kuntien toissijaista vastuuta, jätetoimialan sidosyksiköiden ulosmyyntirajoja, sidosyksikön omistuksen vähimmäisomistusprosentin vaikutukset jne.
  - Toteutetaan virkatyönä yhteistyössä TEMin kanssa ja sidosryhmien kanssa keskustellen.

Yhden luukun palvelujen kokonaisuus

Seurantaryhmä

Lupa- ohjaus- ja valvontaviraston perustaminen

Uuden lupa-, ohjaus- ja valvontaviraston lainsäädännön valmistelu ympäristöministeriön hallinnonalan lainsäädännön osalta (HE-valmistelu valtiovarainministeriön johdolla)

Yhden luukun lainsäädäntöhanke

Yhden luukun mallia edistävän luvituksen toteuttaminen:
”Tavoitteena on, että lupakäsittelyjä yhdistämällä hakemus johtaa lähtökohtaisesti yhteen viranomaispäätökseen ja valitusmahdollisuuteen”

Vesienhoidon ympäristötavoitteet ja niistä poikkeaminen

”Hallitus vastaa vesiputedirektiivin vaatimukseen kansallisella lainsäädännöllä”
”Vesiputedirektiivin mahdollistamat kansalliset joustot otetaan käyttöön”

Alueiden käytön sääntelyn uudistus (lupamenettelyt)

”Teollisuuspuistoista tehdään yksi keino sujuvoittaa investointeja” jne.

Lisäksi erillistoimia, kuten

Edistetään pumppuvoimahankkeiden toteutumista sisällyttämällä ne etusijamenettelyyn

Varovaisuusperiaatetta koskeva selvitys

Arvioidaan mahdollisuus tarkastaa lupien edellytyksiä jälkikäteen

Selvitetään mahdollisuus kompensatiotoimien huomioimiseen ympäristöluvan endoissa

Etusijamenettelyn arvio ja kehittäminen

Tavoitteena yksi luukku

Muut asiat

Akkuasetuksen toimeenpano, CER, NIS2, taksonomia

EU:n akkuasetuksen toimeenpano

- [EU:n akkuasetus EU 2023/1542](#) julkaistu 28.7. ja astui voimaan 17.8. => kansallinen toimeenpano alkamassa
- Soveltaminen alkaa lähtökohtaisesti 18.2.2024, mutta monissa tavoitteissa myöhemmin
- Akkuasetuksen toimeenpanosta tiedotetaan hankeikkunassa [Akkuasetuksen toimeenpano - Ympäristöministeriö](#)
- Asetettu kansallinen viranomaisryhmä tukemaan toimeenpanoa (8/2023-8/2025), lisätietoa Jouni Nissinen ja Johanna Routio
- Kaksivaiheinen toimeenpano
  - 1. vaiheessa jätelakiin lisätään asetuksen edellyttämät akkujen ja paristojen vaatimustenmukaisuuden arviointilaitosten hyväksymistä ja nimeämistä koskevat vaatimukset
    - HE-luonnos lähdössä lausunnoille
  - 2. vaiheessa ”kaikki” muu, mm. tuottajavastuumuutokset
- Yleinen Teams-infotilaisuus sidosryhmille tulossa 10.10. iltapäivällä.

CER - Kriittisten toimijoiden häiriönsietokykydirektiivi

- Keskusteltiin edellisessä jätealan yhteistyöryhmässä 5.6
- YM tehnyt ratkaisun – *Jätehuoltoa ei ainakaan toistaiseksi sisällytetä kansalliseen soveltamisalaan*
- Ratkaisuun vaikuttaneita tekijöitä mm.:
  - YM:n (ISO-joryn) alustava sisäinen näkemys toukokuulta
  - Poolimuotoiseen toimintaan siirtyminen mm.
    - Jätehuolto kriittinen toimiala
    - Poolimuotoinen toiminta hoitaisi jätealan huoltovarmuuteen liittyviä asioita
  - Hallitusohjelman kirjaukset mm. *vältetään EU-lainsäädännön toimeenpanon yhteydessä kansallista lisäsääntelyä*
- Selvitetään mahdollisuus mahdollisesti myöhemmin lisätä jätehuolto kansalliseen soveltamisalaan, jos lisäykselle nähdään tulevaisuudessa tarve

NIS2 - Kyberturvallisuusdirektiivi

- Direktiivissä esitetään kyberturvallisuutta vahvistavia (vähimmäistason) riskienhallintavelvoitteita ja raportointivelvoitteet merkittävistä poikkeamista (kyberturvallisuusriskien hallinta)
- Kansallinen toimeenpano etenee
  - Laki kyberturvallisuuden riskienhallinnasta (LVM) – HE lähdössä lausunnoille syyskuun loppupuolella
  - Vaikutustenarviointi vielä kesken
  - Jätehuollon valvovaksi viranomaiseksi ehdotetaan ELY-keskusta (näillä näkyminen ESA-ELY)
  - Lain soveltaminen 18.10.2024
- NIS2 direktiivin kansallinen toimeenpano –sidosryhmätilaisuus 9.10.2023 klo 8:45.11:00
  - Lisätietoa ja ilmoittautuminen: <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM044:00/2022>

Kestävän rahoituksen taksonomian muut ympäristötavoitteet

Taksonomian muut ympäristötavoitteet: kriteerit vesivaroilta, pilaantumiselle, **kiertotaloudelle**, luonnon monimuotoisuudelle (+ DNSH)

- Komission alkuperäinen tavoite oli julkaista säädösehdotus 1.1.2022. Viivästyi merkittävästi.
- Komission ehdotus delegoiduksi asetukseksi julkaistiin kesäkuussa 2023
  - Kriteerit löytyvät liitteistä: https://finance.ec.europa.eu/system/files/2023-06/taxonomy-regulation-delegated-act-2022-environmental-annex-2_en_0.pdf
  - Käynnistyi 4 kk:n hyväksymisperiodilla (äänestykset ~ lokakuussa)
  - Voisi astua voimaan 1.1.2024, jos parlamentti ja neuvosto hyväksyvät
  - VM:ssa valmisteilla vielä (luonnos ollut jaostoissa) E-kirje

Kiitokset!

puh. 050 461 8652

anna-maija.pajukallio@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

